

Opis źródła:

Wydarzenia czerwca 1976 roku, znane jako protesty czerwcowe, miały miejsce w Polsce i były reakcją na zapowiedziane przez rząd drastyczne podwyżki cen żywności, które miały wejść w życie 24 czerwca 1976 roku. Decyzja o podwyżkach wywołała ogromne niezadowolenie społeczne, szczególnie wśród robotników. Najgwałtowniejsze protesty wybuchły w Radomiu, Ursusie i Płocku. Informacja sekretarza KW PZPR w Olsztynie, Seweryna Bidzińskiego pochodzi z 22 czerwca i opisuje jeszcze stosunkowo łagodne reakcje społeczeństwa na podwyżki.

Miejsce wydania:

W. Gieszczyński, Echa czerwca 1976 roku na Warmii i Mazurach w świetle materiałów PW PZPR w Olsztynie, „Echa Przeszłości”, 2014, t. 15, s. 245-

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

Archiwum Państwowe w Olsztynie, KW PZPR, 1141/1269, k. 5-6.

Tekst źródła:

1976 czerwiec 23, Olsztyn. Informacja sekretarza KW PZPR w Olsztynie Seweryna Bidzińskiego dla KC PZPR

Komitet Centralny PZPR
Wydział Organizacyjny
Sektor Informacji Partyjnej
Warszawa [...]

Komitet Wojewódzki PZPR w Olsztynie informuje: w województwie, w zakładach produkcyjnych i przedsiębiorstwach oraz na wsi utrzymuje się dobra atmosfera społeczno-polityczna. Załogi zakładów pracy bez większych zakłóceń realizują zadania produkcyjne. Trudności odczuwa się w zakresie dostaw niektórych surowców i detali do produkcji [...]. Trudności zaopatrywane nie sprzyjają rytmicznej realizacji zadań produkcyjnych.

Trudną sytuację notujemy w zakresie zaopatrzenia ludności w mięso i jego przetwory, drób, ryby, warzywa i owoce. Dobre jest zaopatrzenie w wyroby mleczarskie. Notujemy powszechne narzekania na temat wysokich cen warzyw i owoców, np. ceny wyjściowe czereśni, truskawek, pomidorów i ogórków, ubiegłorocznych jabłek – około 60 zł za kilogram. Niemal w każdym środowisku toczą się dyskusje i spekulacje na temat podwyżki cen. Obserwujemy atmosferę wyczekiwania na podwyżkę o ile i co zdrożeje. Mówi się, że na najbliższym posiedzeniu Sejmu premier zapowie co i o ile zostanie podwyższone, a co obniżone.

W środowiskach robotniczych OZOS-u, kolejarzy, pracowników wolnych mówi się i dyskutuje na temat rekompensaty finansowej dla osób o najniższych źródłach dochodu, o ile ulegną zmianie ceny artykułów spożywczych. W środowisku inteligencji często notujemy stwierdzenia, że w „w Polsce nie opłacało się oszczędzać na wyżywieniu, gdyż brak było artykułów o charakterze konkurencyjnym”.

Obserwujemy duży niepokój co do przyszłych cen, zwłaszcza w grupie osób o najniższych źródłach dochodu., np. mówi się, że 1 kg schabu kosztować będzie 100 zł, szynki 200 zł. W mieście Kętrzynie i Ostródzie oraz Olsztynie odnotowaliśmy nieco wzmożony wykup artykułów spożywczych. Powszechnie nie pochwalone są tendencje wykupu artykułów spożywczych. Przytacza się przykład, że na Węgrzech wcześniej zapowiedziano podwyżkę niektórych dóbr konsumenckich, wierząc ludziom i przygotowując psychologicznie do podwyżki, a u nas niepotrzebnie robi się z tego tajemnicę (środowisko inteligencji technicznej w Olsztynie). Aktywistki partyjne stwierdzały, że zdecydowana większość kobiet w rozmowach stwierdza „chyba decyzje o podwyżce są słuszne, niech będzie droższe mięso, ale możliwe do kupienia, bez łamania kości w kolejkach”. Są również oczekiwania w niektórych grupach społeczno-zawodowych (nauczycieli, lekarzy), że obniżone zostaną ceny niektórych artykułów przemysłowych. Wydarzeń incydentalnych nie odnotowano.

Olsztyn, dnia 22.06.1976

Sekretarz KW PZPR
/-/ Seweryn Bidziński

Pytania do źródła.

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i średniej (poziom podstawowy):

1. Jakie trudności były odczuwane w zakładach produkcyjnych i przedsiębiorstwach?
2. Jakie problemy występowały w zakresie zaopatrzenia ludności?
3. Na jakie produkty spożywcze były narzekania z powodu wysokich cen?
4. Co ludzie przewidywali na temat podwyżek cen?
5. Jakie były opinie na temat wykupu artykułów spożywczych przed spodziewanymi podwyżkami?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony):

1. Przeanalizuj przyczyny protestów społecznych w czerwcu 1976 roku w Polsce. Jakie czynniki ekonomiczne i polityczne doprowadziły do wybuchu strajków?
2. Jakie były konsekwencje ekonomiczne i polityczne decyzji rządu PRL o podwyżkach cen, które wywołały protesty w czerwcu 1976 roku? Jak rząd starał się zaradzić kryzysowi?

Literatura pomocnicza:

P. Sasanka: *Czerwiec 1976. Geneza – przebieg – konsekwencje*, Warszawa 2006.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord – Joanna Kunigielis